

EXPUNERE DE MOTIVE

Experiența aplicării timp de un deceniu a Cărtii a IV-a C proc.civ., în forma substanțial modernizată prin Legea nr.59/1993, învederează necesitatea modificării și completării unor dispoziții ale sale având, în principal, ca obiect: precizarea instanței judecătorești competente să intervină în arbitraj; precizarea instanței judecătorești competentă să judece acțiunea în anulare a unei hotărâri arbitrale; includerea unei prevederi exprese potrivit căreia regiile autonome, companiile naționale, societățile naționale și unele entități de drept public având caracter industrial sau comercial au facultatea de a încheia o convenție arbitrală, putând astfel să recurgă la arbitraj pentru soluționarea litigiilor patrimoniale pe care le au cu alte persoane juridice sau persoane fizice.

Rațiunile propunerilor de mai sus sunt următoarele:

1. În prezent, potrivit art.342 alin.1 C. pr. civ., instanța competentă să intervină în arbitraj este „instanța de judecată care, în lipsa convenției arbitrale, ar fi fost competentă să judece litigiul în fond, în primă instanță”. La data elaborării acestui text, competența instanțelor judecătorești nu era încă definitiv stabilită, astfel că s-a recurs la o formulare indirectă. În urma stabilirii competenței după valoare, instanța competentă să intervină în arbitrajul comercial este *tribunalul* – în litigiile ale căror obiect are valoare de până la 10 miliarde lei inclusiv și – *curtea de apel* – în litigiile ale căror obiect are o valoare de peste 10 miliarde lei.

Pentru a stabili o competență expresă și unitară, de natură să simplifice și competența de judecare a acțiunii în anulare a unei hotărâri arbitrale, propunem să se precizeze că această competență revine tribunalului în circumscripția căruia are loc arbitrajul. Se mai propune ca art.342 alin.1 C. pr. civ., potrivit căruia instanța judecătorească poate interveni în arbitraj „pentru înlăturarea piedicilor care s-ar ivi în organizarea și desfășurarea arbitrajului” să fie completat în sensul că poate interveni și pentru îndeplinirea altor atribuții ce-i revin în arbitraj (încuviințarea de măsuri asiguratorii și de măsuri vremelnice, conform art.358⁸; luarea de măsuri de constrângere și de

aplicare de sancțiuni martorilor sau experților – art.358¹¹ alin.3; administrarea probelor prin comisie rogatorie etc.).

2. Acțiunea în anularea unei hotărâri arbitrale se judecă, potrivit art.365 alin.1 C. pr.civ., de *curtea de apel*, în cazul litigiilor în valoare sub 10 miliarde lei și de *Curtea Supremă de Justiție*, în cazul litigiilor în valoare de peste 10 miliarde lei. Recursul împotriva hotărârii instanței judecătorești cu privire la acțiunea în anulare se judecă de Curtea Supremă de Justiție, în cazul hotărârilor pronunțate de curțile de apel și tot de C.S.J., dar în complet de 9 judecători, în cazul hotărârilor pronunțate de această Curte în litigiile în valoare de peste 10 miliarde lei.

Pentru simplificarea acestui sistem propunem ca, indiferent de valoare, competența de soluționare a acțiunii în anulare să revină curții de apel în circumscripția căreia a avut loc arbitrajul și să fie judecată în complet de doi judecători.

3. Doctrina românească consideră, prin interpretarea dispozițiilor Legii nr.15/1990, că regiile autonome au capacitatea de a încheia o convenție arbitrală atât în litigiile interne cât și în cele internaționale, în timp ce statul și dezmembrările sale au această capacitate numai în litigiile comerciale internaționale. Pentru consacrarea explicită a capacității de a încheia convenții arbitrale a regiilor autonome, companiilor naționale, societăților naționale și a persoanelor juridice de drept public având caracter industrial sau comercial, propunem completarea în acest sens a art.343 C. pr.civ.

4. Se mai propune completarea art.362 C. pr. civ. printr-o prevedere expresă, care preia – și deci face aplicabilă și în arbitraj – dispozițiile art.281¹ C. pr. civ. referitoare la lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii arbitrale.

Mai 2003

Victor Babiuc
Deputat PD